Jismoniy tarbiya va sport bo‘yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti Farg‘ona filiali

2.3 - modul: Pedagogning professional kompetentligi va mahorati

4-Mavzu: Pedagogning autopsixologik professional kompetentligini rivojlantirish usullari

O‘qituvchi: p.f.n., dotsent O‘rinova F. O‘

Reja:

4.1. Pedagogning autopsixologik kompetentsiyalari.

4.2. Professional kompetentligini rivojlantirish usullari.

Autokompetentlik (o‘zini ijtimoiy- kasbiy rivojlantira olish)

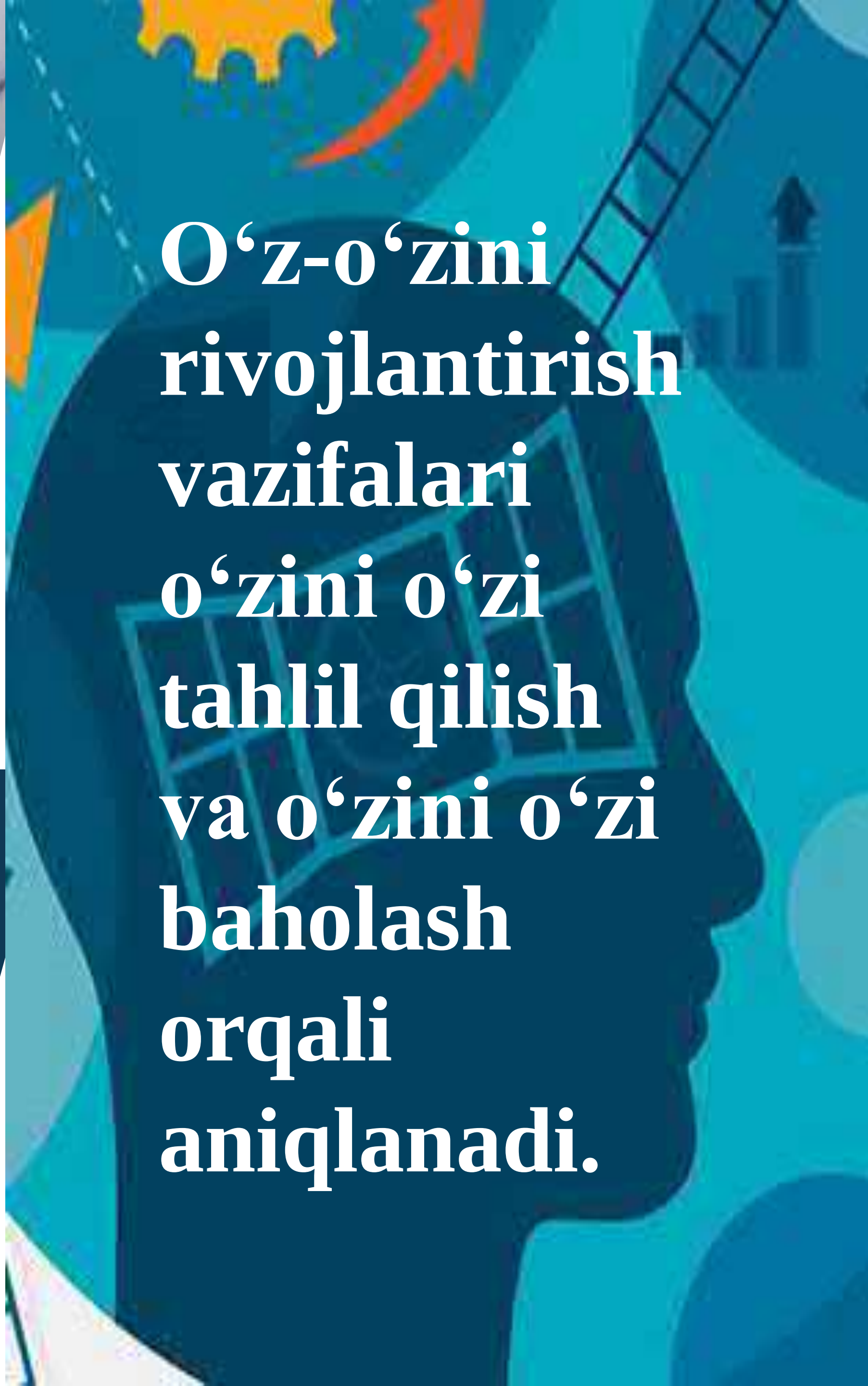

O‘z-o‘zini rivojlantirish vazifalari o‘zini o‘zi tahlil qilish va o‘zini o‘zi baholash orqali aniqlanadi.

- Autopsixologik kompetentlik bosh psixologik-akmeologik bosqichli faollik ko‘rsatish faqat shaxsning (pedagogning) o‘z izlanishi potentsialiga bog‘liq.

- U ongli shaxsning individual va shaxsiy xususiyatlariga kerak bo‘lgan bilimning har xil vaziyatlarida o‘zida qo‘llanishi bilan bog‘liq.

Birinchi marta o‘qituvchi shaxsining autopsixologik kompetensiyasi tushunchasi psixologik-pedagogik tadqiqotlarda N.V.Kuzmina va G. I. Metelskiy tomonidan foydalanilgan.

Psixologik-pedagogik kompetentlik tushunchasi pedagogning bola shaxsining rivojlanish me’yorlarini hisobga olgan holda o‘quv-tarbiya jarayoniga mos metodlarni tanlay bilishi, o‘z mehnatining asosiy qadriyati bola ekanligiga e’tibor qaratishi, o‘z-o‘zini anglashi va o‘zini o‘zgartirish ehtiyojiga ega bo‘lishi bilan belgilanadi.

Pedagogga xos kasbiy kompetentlik negizida quyidagi tarkibiy asoslar tashkil etadi:

- Maxsus yoki kasbiy kompetentlik
- Ijtimoiy kompetentlik
- Autopsixologik kompetentlik
- Ekstremal kasbiy kompetentlik

Pedagogik kompetentlikning tarkibiy asoslari kasbiy-pedagogik kompetentlikka ega bo‘lishda o‘z ustida ishlash, o‘z-o‘zini rivojlantirish muhim ahamiyatga ega.

Bugungi kunda ijodkorlik, yaratuvchanlik, yangilik yaratishga qaratilgan faoliyat kreativ faoliyat deb tushuniladi.

Kreativlik (lot., ing. “create ” – yaratish, “creative ” yaratuvchi, ijodkor) – individning yangi g‘oyalarni ifodalaydi.

Shaxsning kreativligi uning tafakkurida, muloqotida, his-tuyg‘ularida, muayyan faoliyat turlarida namoyon bo‘ladi.

Креативлик (лот., инг. “create ” – яратиш, “creative ” яратувчи, ижодкор) – индивиднинг янги ғояларни ишлаб чиқаришга тайёрликни тавсифловчи ҳамда мустақил омил сифатида иқтидорлиликнинг таркибига кирувчи ижодий қобилияти маъносини ифодалайди. Шахснинг креативлиги унинг тафаккурида, мулоқотида, ҳис-туйғуларида, муайян фаолият турларида намоён бўлади. Креативлик шахсни яхлит ҳолда ёки унинг муайян хусусиятларини тавсифлайди. Шунингдек, креативлик иқтидорнинг муҳим омили сифатида акс этади. Қолаверса, креативлик зеҳни ўткирликни белгилаб беради.

Креативлик негизида акс этувчи муҳим сифатлар

Муҳим сифатлар

- Ижодий йўналганлик
- Эрудиция (билағонлик)
- Ижодий таъсирчанлик ва ташаббускорлик
- Рефлексия қобилияти
- Мантиқий фикрлай олиш
- Бой тасаввур
- Ўз ижодкорлигини тўла-тўкис намойиш этиш
- Ҳиссиётга бойлик
- Мавжуд тажриба ва билимлар асосида янги қарорларни қабул қилиш малакаси

“Kreativlik fikrning shunday turiki, u shaxsga bir muammo yoki masala yuzasidan birdaniga bir nechta yechimlar paydo bo‘lishini taqozo etadi va shablonli, zerikarli fikrlashdan farq qilib, narsa va hodisalar mohiyatidagi o‘zigaxoslik, noyoblik sifatlarini anglashga yordam beradi

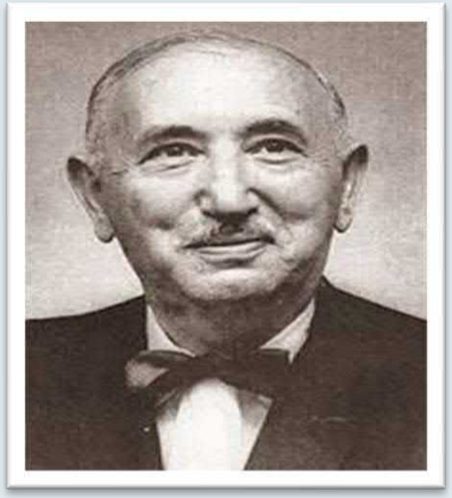

D. Veksler

Kompetensiyaning tarkibiy asoslari.

Maxsus yoki kasbiy kompetentlik (kasbiy faoliyatni yuqori darajada tashkil etish).

Autokompetentlik (o‘zini ijtimoiy- kasbiy rivojlantira olish).

Ekstremal kasbiy kompetentlik (kutilmagan vaziyatlarda ishlay olish).

Ijtimoiy kompetentlik (kasbiy faoliyatni hamkorlikda tashkil etish, ijtimoiy mas’ullik)

Kommunikativ qobliyatni rivojlantirish
“Tortinchoq bolalar bilan muloqot” mashqi.

«Tortinchoq bolalar bilan muloqotni tashkil eting. Mashq jarayonida bolalardagi o‘ziga nisbatan ishonchsizlik, hadik va qo‘rquvni yengishlari uchun imkoniyat yarating. Buning uchun mimika, pantomimika va jestlardan, rag‘batlantiruvchi so‘zlardan foydalaning. Bu kabi bolalar bilan muloqotga kirishishning psixologik jihatlarini tahlil qiling».

E’tiboringiz uchun rahmat